

Tribuna

David Bueno i Torrens. Professor i investigador de genètica i divulgador de la ciència

Veritat o mentida

S'ha posat de moda dir que vivim en l'època de la postveritat, un eufemisme per descriure la situació en què, a l'hora de crear l'opinió pública, les crides a l'emoció i a les creences, per molt manipulades que estiguin i molt manipuladores que siguin, tenen més influència que els fets objectius contrastables. Trobem exemples cada dia en què l'emoció supera de molt la raó. Un dels efectes de la postveritat –una paraula que va ser usada per primer cop el 1992 pel dramaturg nord-americà d'origen serbi Steve Tesich per referir-se a les informacions sobre la guerra del Golf– és que altera la percepció que tenim del món i de les relacions humanes, i difumina encara més la confosa línia entre veritat i mentida.

A TÍTOL INDIVIDUAL, cada experiència que vivim és automàticament filtrada pel nostre cervell en funció de les experiències prèvies i de la nostra manera de ser i de concebre el món, fet que inclou no només els aspectes racionals de la nostra psique –que fins a cert punt podem controlar– sinó també, molt especialment, les creences dogmàtiques, emocionals i irracionals

–que ens controlen a nosaltres i que, per tant, requereixen menys esforç per part nostra. Tothom menteix en un moment o altre, encara que sigui per ommissió, exageració o atenuació, malgrat culturalment es consideri que mentir és un comportament immoral. En l'àmbit d'activació cerebral, però, les diferències són importants i poden ajudar a explicar per què hi ha qui se sent còmode en la postveritat, com va demostrar un treball publicat fa poc a la revista *Brain and Cognition*.

QUAN MENTIM, s'activen preferencialment zones de l'escorça cerebral implica-

“Mentir exigeix menys control cognitiu i menys despesa energètica que dir la veritat

des en el manteniment de l'atenció, l'anticipació de recompenses, la presa de decisions, l'ètica i el control dels impulsos i de les emocions. En canvi, quan diem la veritat –o, més ben dit, quan diem el que nosaltres considerem honestament que és veritat– s'activen altres zones involucrades en la memòria de treball, la flexibilitat cognitiva, la planificació, la inhibició, el comportament social, la reorientació de l'atenció i la percepció de les emocions en l'expressió del rostre de les altres persones. Sigui com sigui, potser el més destacat és que dir la veritat requereix un control cognitiu molt més elevat i intens que mentir de manera conscient i expressa, fet que implica al seu torn una despesa energètica més elevada, atès que cal suprimir l'interès propi quan la veritat ens pot perjudicar.

POSSIBLEMENT PER AQUEST MOTIU hi ha qui se sent més còmode en la postveritat, o que l'accepta sense fer escarafalls, atès que requereix menys control cognitiu i menys despesa energètica –i la natura, també la humana, tendeix a l'estalvi, sempre que això no la perjudiqui.